

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi oddalił powództwo (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowej w K. przeciwko Centrum (...) oraz orzekł o kosztach postępowania. Sąd pierwszej instancji ustalił, iż uprawomocnił się w tej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym ponad kwotę 842,76 zł, której dotyczył sprzeciw pozwanego. Wskazana kwota stanowi żądanie powoda wypłaty rekompensaty za koszty odzyskiwania wierzytelności. Pozwany zamówił u poprzednika prawnego powoda dostawę implantów medycznych. Za wykorzystany sprzęt medyczny pozwanemu zostało wystawionych 12 faktur, które nie zostały zapłacone w terminie. Z tak ustalonych faktów sąd pierwszej instancji wywiódł wniosek, iż powództwo w zakresie kwoty objętej sprzeciwem podlegało oddaleniu. Zgodnie z ustawą o terminach zapłaty w transakcjach handlowych zryczałtowane koszty dochodzenia wierzytelności nie podlegają zapłacie dodatkowo, obok kosztów procesu, jeśli te ostatnie przewyższają równowartość kwoty 40 euro (wyrok wraz z uzasadnieniem k. 138 - 147).

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona powodowa. Zaskarżyła wyrok w zakresie oddalenia powództwa co do kwoty 842,76 zł, wnosząc o zmianę orzeczenia poprzez zasądzenie od pozwanego powyższej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego w postaci art. 10 ust. 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 roku) w związku z art. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach handlowych poprzez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że dochodzenie kosztów sądowych w procesie, w którym dochodzona jest, obok innych roszczeń, także wymieniona w art. 10 ust. 1 powyższej ustawy, rekompensata w równowartości 40 euro, powoduje wygaśnięcie prawa do dochodzenia powyższej rekompensaty (apelacja k. 154 – 156).

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja podlegała oddaleniu jako niezasadna.

Należy podzielić pogląd sądu pierwszej instancji, iż treść art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 roku nie dawała podstaw do zasądzenia ryczałtu w wysokości 40 euro w przypadku, gdy koszty postępowania sądowego przewyższają tę kwotę. Z mocy przywołanego uregulowania, wierzycielowi przysługuje w pewnych sytuacjach z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności równowartość kwoty 40 euro przeliczonych na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne. W przypadku, gdy koszty odzyskiwania należności poniesionych z tytułu opóźnień w zapłacie w transakcji handlowej przekroczą kwotę, o której mowa w ust. 1, wierzycielowi przysługuje zwrot tych kosztów, w tym kosztów postępowania sądowego, pomniejszonych o tę kwotę (art. 10 ust. 2 przytoczonej ustawy). Wierzycielowi przysługuje zatem od dłużnika także roszczenie zapłaty wskazanej ustawą kwoty 40 euro w przypadku opóźnień w zapłacie w transakcji handlowej, jednakże w przypadku wytoczenia powództwa koszty dochodzenia roszczeń – także koszty procesu są pomniejszone o kwotę 40 euro, o ile została ona wcześniej uiszczona. Stwierdzenie to prowadzi do przyjęcia, iż w przypadku zasądzenia kosztów procesu, kwota ta nie może być odjęta, jeżeli nie była wcześniej uiszczona, ale także w takim przypadku nie można jej zasądzić, jako że nie została odjęta od kosztów postępowania sądowego. W przeciwnym wypadku dłużnik poniósłby kwotę 40 euro dwukrotnie – raz w ramach całości zasądzonych kosztów (nie pomniejszenie kosztów o tę kwotę), a drugi raz w sytuacji zasądzenia jej tytułem rekompensaty.

W ocenie sądu odwoławczego treść art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 roku nie pozwala na dokonanie innej interpretacji, jest bowiem w tym zakresie jasna. Wykładnia prowadząca do wyniku, iż zasądzone koszty postępowania powinny zostać powiększone o kwotę 40 euro, nawet jeśli przekraczają tę kwotę byłaby więc wykładnią contra legem. Poglądu tego w żadnym razie

nie podważają rozważania przeprowadzone w uzasadnieniu uchwały III CZP 94/15, które odnosiły się do innego zagadnienia – czy rekompensata należy się wierzycielowi niezależnie od tego, czy wykazał on istnienie szkody w postaci poniesionych przez siebie kosztów windykacji.

Na tym tle należy rozważyć podniesione w apelacji argumenty, iż dokonana ustawą o terminach zapłaty w transakcjach handlowych implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach handlowych była nieprawidłowa. Pogląd ten należy podzielić, jednak nie prowadzi to wyniku pożądanego przez apelującego, wyrażającego się uwzględnieniem apelacji, lecz pozostaje bez wpływu na ostateczny wynik postępowania. Zgodnie ze wskazaną regulacją, wierzyciel jest uprawniony do uzyskania od dłużnika rozsądnej rekompensaty za wszelkie koszty odzyskiwania należności przekraczające tę stałą kwotę, poniesione z powodu opóźnień w płatnościach dłużnika. Mogłoby to obejmować koszty poniesione między innymi w związku ze skorzystaniem z usług prawnika lub firmy windykacyjnej. Nie powinno budzić wątpliwości, że zamiarem prawodawcy unijnego było doprowadzenie do sytuacji, w której wierzycielowi należy się równowartość kwoty 40 euro niezależnie od kosztów postępowania o zapłatę. Polski ustawodawca dostrzegł zresztą tę okoliczność, dokonując nowelizacji ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, doprowadzając do zgodności prawa polskiego z prawem unijnym. Wspomniana nowelizacja dotyczy jednak transakcji zawartych po dacie jej wejścia w życie, a zatem nie może znaleźć zastosowania w tej sprawie.

Wskazać jednak trzeba, że dyrektywy Unii Europejskiej nie są aktami bezpośrednio obowiązującymi w krajach unijnych, lecz dla swojej skuteczności wymagają implementacji. Dyrektywy mogą wywierać także wpływ na prawo państw członkowskich jako dyrektywy interpretacyjne, gdyż sądy zobowiązane są do dążenia do dokonywania takiej wykładni prawa, która dąży do zgodności regulacji krajowych z regulacjami i normami Unii Europejskiej. Granicą wykładni pro unijnej jest jednak brzmienie przepisu; w żadnej sytuacji nie jest bowiem dopuszczalne dokonywanie wykładni contra legem przepisu prawa polskiego. Dlatego też orzekając w tej sprawie słusznie sąd pierwszej instancji zastosował normę prawa polskiego, dokonując jej prawidłowej interpretacji.

Nie jest wykluczona odpowiedzialność państwa za niewłaściwą implementację dyrektywy Unii Europejskiej jeśli na skutek zaniechania została wyrządzona szkoda. Istnieją poważne przesłanki do twierdzenia, iż przed 1 stycznia 2016 roku miała miejsce niewłaściwa implementacja dyrektywy (...) w zakresie regulacji obowiązku uiszczenia równowartości 40 euro. Ewentualna odpowiedzialność państwa za niewłaściwą implementację prawa Unii Europejskiej pozostaje jednak bez wpływu na rozstrzygnięcie tej sprawy, ponieważ spór w tej sprawie dotyczył stosunku prawnego między dwoma podmiotami obrotu gospodarczego, a nie wierzyciela z państwem dokonującym implementacji aktu prawa unijnego.

Wobec powyższych rozważań, apelacja powoda jako niezasadna, podlegała oddaleniu na podstawie art. 358 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania drugoinstancyjnego zostało oparte na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Pozwana wygrała postępowania apelacyjne w całości wobec oddalenia apelacji. Stąd też należy jej się od przeciwnika procesowego zwrot kosztów, które w drugiej instancji sprowadziły się do wynagrodzenia pełnomocnika powódki. Wynagrodzenie pełnomocnika powodów zostało określone w oparciu § 2 ust. 1 i § 6 pkt 2 w związku z § 12 ust. 1 punkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 462).